

การพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่าน
และเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

DEVELOPING A PHONICS-BASED INSTRUCTIONAL ACTIVITY PACKAGE TO
ENHANCE THAI READING AND WRITING PROFICIENCY
AMONG GRADE 3 STUDENTS

วีรภา ช่วยเพชร¹ และณัฐกฤตา นามมนตรี²
Veerapa Chouyphet¹ and Nutkritta Nammontree²

^{1,2} หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{1,2} Master of Education in Thai Language and Literature Instruction, Faculty of Humanities and
Social Sciences, Mahasarakham University
E-mail: praemai.veerapa@gmail.com

Received:	September 18, 2025
Revised:	February 9, 2026
Accepted:	February 27, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2) ศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอนตามเกณฑ์ 80/80
3) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านและเขียนก่อนและหลังเรียน และ 4) ศึกษาความพึงพอใจ
ของผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองระเวียง จังหวัด
มหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย ชุดกิจกรรม
การสอนแบบโฟนิกส์ 12 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน
40 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้ชุดกิจกรรมการสอนพัฒนาตามขั้นตอนโฟนิกส์ตามหลักสูตร
แกนกลางฯ พ.ศ. 2551 จำนวน 12 ชุด 2) ผลประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอนมีประสิทธิภาพ
(E_1/E_2) เท่ากับ 90.52/85 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 3) ผลเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน
และเขียนหลังเรียนเฉลี่ย 17.00 สูงกว่าก่อนเรียนเฉลี่ย 11.78 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
และ 4) ผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรม
การสอนแบบโฟนิกส์มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ

การพัฒนาชุดกิจกรรมการสอน ความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย การสอนแบบโฟนิกส์

ABSTRACT

This study aimed to 1) develop a phonics-based instructional activity package to enhance Thai reading and writing abilities of Grade 3 students, 2) examine its effectiveness based on the 80/80 criterion, 3) compare students' reading and writing abilities before and after learning through the package, and 4) investigate students' satisfaction with the learning activities. The participants were 19 Grade 3 students from Ban Nong Rawiang School, Maha Sarakham Province, in the first semester of the 2024 academic year. Research instruments included 12 phonics-based instructional activity sets and 12-hour lesson plans, a 40-item achievement test, and a student satisfaction questionnaire. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and a dependent-sample t-test.

The research findings were as follows: 1) Twelve phonics-based instructional activity sets were developed in accordance with the sequential steps of phonics instruction and aligned with the Basic Education Core Curriculum, 2) The package achieved effectiveness scores (E1/E2) of 90.52/85, exceeding the 80/80 criterion, 3) Students' posttest mean score (17.00) was significantly higher than their pretest mean score (11.78) at the .01 level of statistical significance, and 4) Students reported the highest level of satisfaction with the instructional activity package. These findings confirmed that the phonics-based instructional activity package was effective in improving Thai reading and writing abilities and was well accepted by learners.

Keywords

Instructional Activity Development, Thai Literacy Skills, Phonics-Based Instruction

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคปัจจุบันเริ่มต้นที่ทักษะการอ่าน ซึ่งไม่ใช่เพียงการ “อ่านออก” แต่หมายถึงความฉลาดรู้ทางการอ่าน (Reading literacy) ที่ Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (2023) ให้นิยามว่าเป็นความสามารถในการทำความเข้าใจ นำไปใช้ ประเมิน และสะท้อนความคิดเห็น รวมทั้งสร้างเจตคติรักการอ่าน อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินของ PISA ย้อนหลัง 3 ครั้ง ในปี 2015, 2018 และ 2022 มีผลคะแนนเฉลี่ยการอ่าน 409, 393 และ 379 ตามลำดับ ซึ่งเห็นว่าค่าเฉลี่ยด้านการอ่านของนักเรียนไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2023)

สอดคล้องกับผลการทดสอบ O-NET ย้อนหลัง 3 ครั้ง ในปี 2018, 2019 และ 2020 มีผลคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาไทย 55.90, 49.07 และ 56.20 ตามลำดับ และผลการทดสอบ NT ในระดับโรงเรียนมีแนวโน้มคะแนนค่าเฉลี่ยแปรลดลงเช่นกัน มีผลคะแนน 52.14, 61.50 และ 39.06 ตามลำดับ จึงเห็นว่านักเรียนไทยยังมีปัญหาทั้งด้านการอ่านจับใจความ การสะกดคำ และการเขียนสื่อความคิดได้ไม่สมบูรณ์ (National Institute of Educational Testing Service, 2022; Ban Nong Rawiang School, 2022)

การอ่านและการเขียนจึงเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ทั้งยังเป็นรากฐานของการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดนโยบายให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) ต้อง “อ่านออกเขียนได้” เพื่อพัฒนาสู่การอ่านคล่อง เขียนคล่อง และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในระดับที่สูงกว่า

หนึ่งในแนวทางที่ได้รับการยอมรับคือการสอนแบบโฟนิกส์ (Phonics) ซึ่งเน้นการเชื่อมโยงเสียงกับตัวอักษรเพื่อฝึกการอ่านและการสะกดคำ โดยมีงานวิจัยยืนยันถึงประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของภาษาไทย เช่น Rojattanadamrongchaisri (2018) ที่พบว่าการสอนด้วยวิธีโฟนิกส์ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนไทยได้จริง นอกจากนี้ยังมียานวิจัยอื่นที่สนับสนุนประสิทธิผลของโฟนิกส์ เช่น Kittisuntorn (2010) ที่พบว่าการสอนแบบโฟนิกส์ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ผลดีขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองระเวียง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนออกเสียงได้ถูกต้อง เข้าใจพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด สามารถอ่านสะกดคำ จับใจความสำคัญ และเขียนสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะอย่างไร
2. ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเกณฑ์ 80/80 หรือไม่
3. ความสามารถในการด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนหรือไม่
4. ความพึงพอใจมีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด ในปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านหนองระเวียง อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 19 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านหนองระเวียง จำนวน 1 ห้องเรียน (ซึ่งมีนักเรียน 19 คน) ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากเป็นห้องเรียนที่ผู้วิจัยพบว่ามีปัญหาด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยมากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาและประเมินความเหมาะสม ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ เป็นชุดกิจกรรมการสอนที่ประกอบด้วยแบบฝึกและสื่อการสอน จำนวน 12 ชุด โดยแบ่งเนื้อหาออกตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ทบทวนอ่านสะกดคำ 2) พยัญชนะต้นอักษรกลาง 3) พยัญชนะต้นอักษรสูง 4) พยัญชนะต้นอักษรต่ำ 5) สระเปลี่ยนรูป 6) รูปและเสียงวรรณยุกต์ 7) มาตราตัวสะกด (กง กม เกย เกอว) 8) มาตราตัวสะกด (กน กก กต กบ) 9) ตัว ท 10) บทอ่านเสริม มดดำ มดแดง 11) อ่านเขียนคำ ควรรู้ คู่ความหมาย และ 12) บทเรียน ปฏิบัติการสายลับจิว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่อง และปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้จริง พบว่า ชุดกิจกรรมการสอนนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 90.52/85 ซึ่งยืนยันคุณภาพของชุดกิจกรรมในการเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย

2. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 ชั่วโมง ที่มีขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการสอนอิงตามหนังสือเรียนภาษาพาที กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปฏิบัติการสายลับจิ๋ว โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายที่เหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละแผน เช่น การฝึกออกเสียง การฝึกสะกดคำ การเล่นเกมทางภาษา และการร้องเพลง เป็นต้น มีจำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมเป็น 12 ชั่วโมง ดังนี้ 1) เรื่อง สายลับจิ๋ว ทบทวนแผนสะกดคำ 2) เรื่อง กลุ่มสมาชิก ชื่อ อักษรกลาง 3) เรื่อง ถิ่นฐานเจ้าอักษรสูงอยู่ไหน 4) เรื่อง เจ้าอักษรตำร้องเซ่งแซ่ 5) เรื่อง นักมายากล จอมเปลี่ยนรูปสระ 6) เรื่อง อะไรเอ่ย มี 4 รูป 5 เสียง 7) เรื่อง มาตราตัวสะกดแสนเข้มแข็ง (กง กม เกย เกอว) 8) เรื่อง มาตราตัวสะกดแสนจ้อกแจ้ก (กน กก กต กบ) 9) เรื่อง พี่บัณฑิต และน้องมนไท 10) เรื่อง สามัคคี คือ...มดดำ มดแดง 11) เรื่อง อ่านเขียนคำ ควรรู้ หนูจำได้ และ 12) เรื่อง ถึงเวลาปฏิบัติการสายลับจิ๋ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาและประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสาระสำคัญ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยใช้เกณฑ์การประเมินของลิเคอร์ท (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) พบว่า ค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.89 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.24 ซึ่งถือว่ามีความสอดคล้องและมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้สอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถด้านการอ่านและเขียน โดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ใช้จริงจำนวน 40 ข้อ ที่เรียนด้วยใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโปนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดทำเป็นตารางวิเคราะห์ข้อสอบและจัดสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (IOC) เมื่อทำการวิเคราะห์ผลและนำมาเทียบเกณฑ์ของค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งอ้างอิงเกณฑ์ของ Srisaard (2017) ถือว่าเป็นข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการแบบคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน เท่ากับ 0.96 แปลผลได้ว่า แบบทดสอบนี้มีความเชื่อมั่นสูง จึงได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) รายข้อ หาค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธี Kuder-Richardson Formula 20 (KR-20) คัดข้อสอบที่ไม่ผ่านเกณฑ์ออกจากจำนวน 50 ข้อ ให้เหลือจำนวน 40 ข้อ เพื่อนำไปจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้จริง

4. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 15 ข้อ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งอ้างอิงเกณฑ์ของ Srisaard (2017) ถือว่าเป็นข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.94 แปลผลได้ว่า แบบวัดความพึงพอใจนี้มีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปจัดทำแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการใช้แผนการจัดการ

เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้มีแบบแผนก่อนการทดลอง (Pre-experimental design) กลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง One group pretest – posttest design (Warakham, 2016) ก่อนการทดลองผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวิจัย (แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์) ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง ปฏิบัติการสายลับจิว ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 แผน

3. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) เมื่อจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นทุกแผน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ปฏิบัติการสายลับจิว ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก ฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน (pre-test) จำนวน 40 ข้อ

4. หลังจากทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยแจกแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำข้อมูลที่ได้ นี้ ไปวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ โดยการทดสอบที (t – test Dependent Sample)
4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และระดับความคิดเห็น

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 12 ชุด พร้อมสื่อและแบบฝึกต่าง ๆ เช่น บัตรคำ เกม แผนภาพ และบทเรียน

เสริม เพื่อให้ให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่านสะกดคำ การจำแนกพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และมาตราตัวสะกด รวมถึงการอ่านเขียนคำและบทเรียนเชิงบูรณาการ

ชุดกิจกรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนอย่างถูกต้อง เสริมสร้างการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การประเมินผลใช้ทั้งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบฝึกวัดทักษะ และการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนตามแนวทาง AOL, AAL และ AFL

โครงสร้างการเรียนรู้จัดตาม 4 ขั้นตอนของโฟนิกส์ ได้แก่ (1) เรียนรู้เสียงอักษร (2) ฝึกการประสมเสียง (3) การเทียบเคียงเสียง และ (4) การอ่านเขียนเพื่อความเข้าใจ โดยบูรณาการสื่อ เพลง เกม และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกและมีส่วนร่วม

2. ผลประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการ	คะแนนเต็ม	N	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	60	19	54.31	5.20	90.52
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	40	19	28.78	2.10	85
ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ (E_1/E_2) เท่ากับ 90.52/85					

จากตารางที่ 1 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 90.52/85 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงถึงความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้จริงได้ ส่วนในด้านคุณภาพ พบว่า ประสิทธิภาพที่สูงเกิดจากการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมที่เรียงลำดับจากง่ายไปยาก ใช้สื่อการสอนและกิจกรรมที่น่าสนใจสอดคล้องกับการรับรู้ของผู้เรียน ประกอบกับเทคนิคการสอนแบบโฟนิกส์ ทำให้นักเรียนมีความสนใจ มีสมาธิ และเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น สามารถสรุปความรู้และแสดงผลผ่านกิจกรรม แบบฝึก และแบบทดสอบได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลเปรียบเทียบความสามารถในการด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย ก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน แบบโฟนิกส์

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการสอน แบบโฟนิกส์	N	$\bar{X}$	SD	df	t	p
ก่อนการจัดการเรียนรู้	19	11.78	2.55	18	15.80*	.000
หลังการจัดการเรียนรู้	19	17	2.10			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์มีค่าเฉลี่ย 11.78 (SD = 2.55) และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 17.00 (SD = 2.10) สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมมีประสิทธิผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียน ส่วนในด้านคุณภาพ พบว่านักเรียนก่อนเรียนยังมีปัญหาในการอ่านออกเสียง การแยกแยะเสียง และการเขียนคำที่ถูกต้อง ส่งผลให้ไม่เข้าใจความหมายได้ชัดเจน แต่หลังเรียน นักเรียนมีพัฒนาการดีขึ้น สามารถอ่าน เขียน และสื่อสารความหมายได้ถูกต้องและสมบูรณ์ สอดคล้องกับผลคะแนนที่เพิ่มขึ้นหลังการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.81, SD = 0.45) โดยได้จำแนกเป็นภาพรวมและด้าน จำนวน 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดการจัดการการเรียนรู้ นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมช่วยส่งเสริมการทำงานกลุ่ม การปฏิบัติตามขั้นตอนไม่ยาก และมีความต่อเนื่องชัดเจน 2) ด้านเนื้อหา นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน หากตอบได้ด้วยตนเอง และเข้าใจเนื้อหาได้ดี และ 3) ด้านความพึงพอใจในการเรียน นักเรียนชื่นชอบการทำงานกลุ่ม พึงพอใจกับรูปแบบการสอน และเห็นว่ากิจกรรมช่วยฝึกทักษะการคิดและการปฏิบัติ ส่วนในด้านคุณภาพสะท้อนว่านักเรียนมีความสุข สนุก และเกิดความร่วมมือในกลุ่ม การเรียนรู้มีลำดับขั้นไม่ซับซ้อน ช่วยให้เข้าใจและต่อยอดความรู้ได้ต่อเนื่อง อีกทั้งสามารถนำทักษะการอ่านและเขียนไปใช้ในชีวิตจริง และกล้าแสดงออกมากขึ้นในชั้นเรียน

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ได้ชุดกิจกรรมจำนวน 12 ชุด ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อประกอบ เกม แบบฝึก เฉลย และแบบประเมินผล โดยมีคุณภาพและความเหมาะสมต่อการนำไปใช้จริง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาการอ่านและเขียน

ของนักเรียน ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อนำมากำหนดตัวชี้วัด จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการประเมินผลให้สอดคล้องกับกระบวนการสอน โฟนิกส์ 4 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Punyawat (2021)

นอกจากนี้ แต่ละชุดกิจกรรมถูกออกแบบตามหลักการจัดการเรียนรู้ของ Khaemmani (2013) ให้มีโครงสร้างชัดเจน เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน พร้อมทั้งใช้สื่อที่หลากหลายและสีสันสดใสเหมาะสมกับวัยนักเรียน เพื่อดึงดูดความสนใจและกระตุ้นการเรียนรู้ ทั้งหมดผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงจนสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง ส่งผลให้ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ และสามารถเสริมสร้างทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมินคุณภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) และเมื่อทดลองใช้จริง แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 90.52/85 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมและประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้

ความสำเร็จนี้เกิดจากการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนของโฟนิกส์ ได้แก่ การเรียนรู้เสียงอักษร การประสมเสียง การเทียบเคียงเสียง และการอ่านเขียนเพื่อความเข้าใจ ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังใช้สื่อ บัตรคำ แบบฝึก และเกมการศึกษา ที่กระตุ้นความสนใจและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำงานกลุ่ม และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสาร

ผลลัพธ์สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rojratnadamrongchaisri (2018) ที่พบว่า นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งไทยและต่างดาวซึ่งได้รับการสอนด้วยวิธีโฟนิกส์มีความสามารถด้านการอ่านและเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยืนยันว่าการสอนด้วยวิธีโฟนิกส์มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะภาษาไทยของผู้เรียน

3. ผลเปรียบเทียบความสามารถในการด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่าเฉลี่ยก่อนเรียน = 11.78, หลังเรียน = 17.00, $t = 15.80$, $df = 18$) ความสำเร็จนี้เกิดจากการออกแบบแผนการเรียนรู้ที่แบ่งเนื้อหาเป็นตอนสั้น ๆ สอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์ มีการจัดลำดับความยากง่ายเหมาะสม ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยครูมีบทบาทในการชี้แนะแนวทางและเสริมแรงเชิงบวก ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกและสนใจเรียนรู้อย่างมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ Pinitphon (2011) ที่เน้นว่า แผนการเรียนรู้ที่ดีต้องมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิด ทำ และแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาทักษะและนำไปใช้ในชีวิตจริง

ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานของ Phlailuek (2022) ที่พบว่า ชุดนวัตกรรมการสอนเสียงแบบโฟนิกส์ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนประถมศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ พร้อมทั้งได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของการใช้วิธี

สอนแบบโฟนิกส์ในการพัฒนาทักษะภาษา ซึ่งเป็นข้อสนับสนุนว่าวิธีการสอนแบบโฟนิกส์นั้น มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะภาษาที่มีโครงสร้างหน่วยเสียงที่ชัดเจนและเป็นระบบ ไม่จำกัดอยู่เพียงแค่ภาษาอังกฤษเท่านั้น

4. ผลความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบโฟนิกส์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านความพึงพอใจในการเรียน นักเรียนมีความสุขกับการทำงานกลุ่ม การค้นคว้า และการหาคำตอบผ่านกิจกรรม เกมการศึกษา และแบบฝึกส่งผลให้เกิดความสนุกสนาน สามัคคี และบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าเบื่อ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนและพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน

ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนว่าชุดกิจกรรมการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญที่เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความสามารถของตนเองได้เต็มที่ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้นำการเรียนรู้ และยังช่วยให้นักเรียนเคารพความคิดเห็นผู้อื่นเมื่อต้องทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ Khamwira et al. (2015) ที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความสนุกและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูควรดูแลและติดตามนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อแก้ไขจุดที่ไม่เข้าใจ ส่งเสริมกำลังใจ และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกและไม่ตึงเครียด
2. ครูควรกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมให้เหมาะสม ไม่นานหรือน้อยเกินไป เพื่อคงความสนใจของนักเรียน
3. ครูควรศึกษาหลักการสอนแบบโฟนิกส์ วิธีการใช้ชุดกิจกรรม เตรียมอุปกรณ์ให้ครบถ้วน ก่อนนำไปใช้จริง และปฏิบัติตามแผนอย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรบูรณาการชุดกิจกรรมโฟนิกส์เข้ากับเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชัน เป็นต้น เพื่อให้การเรียนรู้สอดคล้องกับยุคสมัยและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้มากขึ้น
2. ควรนำวิธีการสอนแบบโฟนิกส์มาพัฒนาหรือประยุกต์เข้ากับเนื้อหาอื่น ๆ ในการเรียนการสอนภาษาไทยที่ครอบคลุมการอ่าน การเขียน การพูด หลักภาษา และวรรณกรรม เพื่อขยายการเรียนรู้ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การใช้ภาษาอย่างถูกต้อง และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียน

References

- Ban Nong Rawiang School. (2022). *Self-assessment report of Ban Nong Rawiang School, academic year 2022*. Academic Affairs Division, Ban Nong Rawiang School.

- Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2023). *PISA results*.
<http://pisathailand.ipst.ac.th/pisa-results/>
- Khaemmani, T. (2013). *The science of teaching: Knowledge for effective learning process management*. 17th ed. Chulalongkorn University.
- Khamwira, J., Thongjua, P. & Yuenyong, T. (2015). *The development of learning activity packages to enhance mathematical problem-solving ability for Grade 3 students*. [Unpublished master's thesis]. Pibulsongkram Rajabhat University.
- Kittisuntorn, J. (2010). Phonics instruction and reading for children with learning disabilities. *Academic Journal*. 13(1), 144–148.
- National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (2022). *Report on indicators that should be developed from the analysis of O-NET Thai language results, Grade 6, academic years 2017–2020*. National Institute of Educational Testing Service (Public Organization).
- Phlailuek, T. (2022). Developing a set of phonics pronunciation innovations to enhance English pronunciation skills of primary school students. *Journal of Education Mahasarakham University*. 16(2), 124–136.
- Pinitphon, C. (2011). *The development of learning management activities using the CIPPA model with analytical reading skill exercises in Thai language learning area for Grade 9 students*. [Unpublished master's thesis]. Mahasarakham Rajabhat University.
- Punyawat, W. (2021). *The effects of using phonics instruction on the development of English communication ability of Grade 4 students*. [Master's thesis. Naresuan University]. NU Thesis
<https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/51>
- Rojrattanadamrongchaisri, R. (2018). *A study of reading and writing problems of Thai and foreign students and solutions through textbooks developed based on the phonics teaching method*. Thailand Research Fund (TRF).
- Srisaard, B. (2017). *Preliminary research*. 10th ed. Suweerivasarn.
- Warakham, P. (2016). *Educational research*. 8th ed. Taksila Kanphim.